

Семинар № 16
Тема: **Розпад світової колоніальної системи і
утворення незалежних держав (2 год.)***

План

1. Основні етапи розпаду колоніальної системи.
2. Проблеми країн, що розвиваються.

Семинарське заняття розпочинаємо із співбесіди викладача зі студентами. Питання для співбесіди: 1. Коли почала створюватися колоніальна система? 2. Назвіть перші колоніальні країни. Якими територіями вони володіли? 3. Коли завершилось формування колоніальної системи? 4. Назвіть 10 найбільших колоніальних країн початку ХХ ст. 5. Чим відрізняється колонія від метрополії? 6. Визначіть основні форми економічних, соціальних і політичних взаємовідносин метрополій з колоніями. 7. Перелічіть напівколоніальні країни. Чим напівколоніальні країни відрізняються від колоніальних? 8. Наведіть приклади національно-визвольної боротьби, які принесли вагомий результат у ХІХ – на початку ХХ ст.

Після співбесіди переходимо до розгляду першого питання. Потрібно навести відповідні кількісні характеристики стану колоніальних країн на час закінчення Другої світової війни, вплив СРСР на розвиток національно-визвольного руху. Основні етапи розпаду колоніальної системи можна визначити такі: 1) 1943-1950-ті роки – початковий етап, коли від колоніальної залежності звільнилися, головним чином, країни Азії (коли і які?); 2) – 60-ті рр. ХХ ст. – визволення народів Африки (назвати конкретно, які країни, і показати їх на карті); 3) 70-80-ті рр. – ліквідація решток колоніальної системи (наведіть приклади).

Друге питання присвячується проблемам шляхів розвитку країн, які звільнилися від колоніального гноблення. Слід відзначити, що за вплив на ці країни боролися СРСР, з одного боку, і США та розвинені західноєвропейські країни й Японія, з другого. В залежності від цього визначилися три групи країн: 1) соціалістичної орієнтації, 2) капіталістичного розвитку, 3) країни, які не приєдналися до жодної з попередніх груп. Назвіть приклади відповідно до кожної зазначеної групи. Охарактеризуйте проблеми цих країн (подолання економічної відсталості, боротьба з бідністю, національним розбратом, розвиток освіти, медичного обслуговування та ін.). Необхідно відзначити бурхливий економічний розвиток нових індустріальних країн (яких?), показати найбільш слабо розвинені країни. Дати характеристику нафтодобувних країн та країн з середнім рівнем розвитку.

Термінологічний словник: колоніалізм, колоніальна система, напівколоніальні країни, метрополія, монокультура, Третій світ, рух неприєднання, нові індустріальні країни.

Дати, обов'язкові для запам'ятовування: 1943 р. – надання незалежності Сирії та Лівану; 1945 р. – утворення незалежної республіки Індонезія; 1947 р. – проголошення незалежності Індії та Пакистану; 1960 р. – рік Африки; 1990 р. – проголошення незалежності Намібії, завершення ліквідації колоніальної системи.

Обладнання семінарського заняття: карта "Розпад світової колоніальної системи".

Література

- Всесвітня історія. Підручник для 11 класу. – К., 2001.
Всемирная история / Под ред. Г. Поляка и А. Марковой. – М., 2000.
Карпінський І. Нові індустріальні країни. Хто вони? – К., 1990.

Стельмах С., Пивовар С. Всесвітня історія (запитання і відповіді). – К., 1996.

* Тільки для міжнародників.